

منشور راهبری

امور فرهنگی، اجتماعی و گردشگری

مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی

معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری

آخرین ویرایش ۱۳-۱۰-۱۳۹۴

فهرست

مقدمه ۱

(۱) اهداف

الف - ساحت فرابخشی فرهنگ ۱

ب - ساحت میان بخشی فرهنگ ۱

پ - ساحت بخشی (تخصصی) فرهنگ ۱

(۲) راهبردها

الف - ساحت فرابخشی فرهنگ ۲

ب - ساحت میان بخشی فرهنگ ۲

پ - ساحت بخشی (تخصصی) فرهنگ ۲

(۳) مأموریتها

الف - ساحت فرابخشی فرهنگ ۳

ب - ساحت میان بخشی فرهنگ ۳

پ - ساحت بخشی (تخصصی) فرهنگ ۳

(۴) الزامات

مقدمه

به منظور تعالی فرهنگی و توسعه پایدار مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، منشور راهبردی امور فرهنگی، اجتماعی و گردشگری ملهم از سند چشم انداز ایران ۱۴۰۴، سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، بند(ج) ماده (۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی مصوب ۱۳۷۲- و تبصره(۱) ماده(۱) و مواد(۴) و (۷) قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی مصوب ۱۳۸۴ به شرح ذیل تصویب شد.

منظور از مناطق در این منشور، مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی می باشد.

(۱) اهداف

الف - ساحت فرابخشی فرهنگ

۱. افزایش همگرایی منطقه‌ای، ملی و اسلامی در جهت گسترش تفاهم، تعامل و هویت‌یابی فرهنگی و اجتماعی.
۲. تقویت مستمر فرهنگ سازمانی و نظام اداری «دانایی‌مدار»، «کارمحور»، «مردم‌سالار»، «مسئولیت‌پذیر» و «فرآیندگرا» در جهت کارآمدی دیوان‌سالاری.
۳. پاسداشت ارزش‌های مشترک قومی، منطقه‌ای، ملی و دینی.
۴. تقویت، تعمیق و احیای فرهنگ مذهبی و سنت‌های دینی نظیر وقف و ترویج گفت‌وگو آزاد دینی و مذهبی، فلسفی-اجتماعی و فرهنگی - هنری تأثیرگذار به‌منظور افزایش سطح انسجام و وحدت ملی.
۵. ارتقای احساس امنیت اجتماعی و اعتلای اخلاق و فرهنگ مدارا به‌منظور فرصت‌آفرینی‌های جدید توسعه اجتماعی.

ب - ساحت میان‌بخشی فرهنگ

۱. اصلاح و استقرار نهادهای آموزشی و پژوهشی - کاربردی انسان‌محور(معلم و متعلم) و توسعه‌نگر مناطق در همه سطوح آموزش‌های عمومی، عالی، تخصصی و فوق تخصصی-بین‌المللی با تکیه بر فعال‌سازی اقتصاد فرهنگ و هنر.
۲. ارتقای کیفیت زندگی شهروندی با پایدارسازی اقتصاد اجتماعی خانواده محور، ایجاد نشاط و سرزندگی‌های اجتماعی، بهبود بهداشت روحی، روانی و افزایش شاخص‌های امنیت محیطی و کاهش آسیب‌های اجتماعی با بهره‌مندی از همه ابزارهای فرهنگی و هنری به‌ویژه رسانه، سینما، تلویزیون، موسیقی و ادبیات.
۳. ترویج فرهنگ توسعه دریاپایه و توسعه اقتصاد دریایی با تقویت امنیت اجتماعی و ایجاد نظامات ساحل‌نشینی با بهره‌مندی از برنامه‌های اجتماعی- فرهنگی، هنری و گردشگری دائمی در سواحل، جزایر و مرزها.

پ - ساحت‌بخشی (تخصصی) فرهنگ

۱. توانمندسازی فرهنگی و اجتماعی مناطق به‌منظور ارتقای سرانه‌های فرهنگی، اجتماعی، گردشگری و هنری در حد استانداردهای تعیین‌شده.
۲. احیای هنر، فراگیرکردن اجرای برنامه‌ها و زمینه‌سازی برای افزایش تقاضای خدمات و تولیدات هنری، ترویج پیام‌ها و ارزش‌های دینی و تقویت عنصر مطالعه، تولید و عرضه کتاب و توسعه صنعت چاپ همسو با بازارهای هدف بومی- ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی.

۳. احیاء و توسعه ظرفیت‌های فرابخشی ورزش، میراث فرهنگی، بهداشت، سلامت و صنعت گردشگری در مناطق با نگرش و عملکرد بومی- محلی، ملی و فراملی.
۴. اهتمام به محیط زیست، حفظ میراث و جاذبه‌های طبیعی، حفاظت و بهره‌گیری از میراث فرهنگی و منابع طبیعی.

۲) راهبردها

الف - ساحت فرابخشی فرهنگ

۱. برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی معطوف به تحکیم وحدت و وفاق ملی، افزایش تفاهم و تعامل‌های بین‌المللی (با اولویت کشورهای همسایه)، تقویت پیوندهای بین‌بخشی فرهنگی، هنری، اجتماعی، گردشگری، اقتصادی، بهداشتی، ورزشی و زیست‌محیطی.
۲. بهره‌گیری از استعدادها و توانمندی‌های ملی و ایجاد زمینه‌های مناسب جهت مشارکت‌های مردمی و تشکل‌های مردم‌نهاد مرتبط با موضوعات فرهنگی، اجتماعی و گردشگری، هنری، محیط زیستی و بهداشتی.
۳. اصلاح نگرش‌ها و انتظام‌بخشی به رفتارهای فردی، اجتماعی و ملی در حوزه شهری مناطق به منظور اعتلای ارزشهای مشترک قومی، منطقه‌ای، ملی و دینی.
۴. فراهم‌ساختن تسهیلات برای تقویت فرهنگ کار و کارآفرینی، مسئولیت‌پذیری، وجدان کاری و ارتقای نظم اجتماعی.

ب - ساحت میان‌بخشی فرهنگ

۱. توجه به سنت‌ها و ارزش‌های بومی، قومی و محلی تاثیرگذار بر برنامه‌ها و کارکردهای فرهنگی، اجتماعی و گردشگری هر منطقه.
۲. بهره‌مندی از ظرفیت مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش رسمی و غیررسمی، ترویج همگانی و پیگیری اصلاح سیستم‌های یادگیری همراه کار و سفر با نگاه ویژه توانمندسازی نوجوانان و جوانان و تأمین نیروی متخصص مورد نیاز توسعه مناطق با رویکرد بین‌المللی.
۳. بهره‌گیری از معارف قرآن کریم، سنت، سیره پیامبر اعظم و ائمه معصومین (ع) و اصحاب منتخب ایشان، سیره عقلا، عرف زندگی در توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مناطق.
۴. گسترش همکاری با دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری-مصوب ۱۳۸۶- در جهت الگوسازی دستگاه‌ها.
۵. طراحی، حمایت و گسترش الگوهای عقلانی و رفتارهای مطلوب در برگزاری مناسبت‌های ملی، انقلابی و مذهبی نظیر اعیاد اسلامی، عزاداری‌ها (عاشورا و...) و بهره‌مندی بهینه از آنها در افق ملی، فراملی و نشان‌سازی‌های پایدار (برندسازی) از آنها.

پ- ساحت‌بخشی (تخصصی) فرهنگ

۱. تبیین و ترویج مبانی ارزش‌های ایرانی-اسلامی، معارف قرآنی و فضایل اخلاقی و ارائه آن در قالب‌های فرهنگی و آثار هنری.
۲. جذب مشارکت‌های برنامه‌مدار، کارآمد و نظارت‌پذیر مردمی با تکیه بر اقتصاد بومی در حوزه فرهنگی، اجتماعی و گردشگری.

۳. تعامل و ارتباط سازنده در حوزه فرهنگی، اجتماعی و گردشگری با کشورهای منطقه و سایر کشورها و سازمان‌های تخصصی بین‌المللی.
۴. انسجام فرهنگی و وحدت رویه رفتاری با رعایت تفاوت‌های فرهنگی، تاریخی و اقلیمی هر منطقه از طریق گسترش مشارکت‌های مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد معتبر و اشخاص حقیقی نامدار با بهره‌مندی از نیروی انسانی بومی در کلیه حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، گردشگری، محیط زیست و سلامت.
۵. ایجاد زمینه‌های حضور نخبگان ورزشی، اجتماعی، فرهیختگان مولد علم، هنر، استعدادهای درخشان و مهندسان خلاق اقتصاد دانش‌بنیان.
۶. رشد استعدادهای، خلاقیت‌های فرهنگی و گسترش فعالیت‌های هنری و ادبی ساکنان مناطق.
۷. بهبود و احیای معماری ایرانی-اسلامی ویژه هر منطقه و تمهید افزایش تأثیرگذاری محیطی بر آرامش ساکنان و جذب گردشگران.

۳) مأموریت‌ها

الف- ساحت فرابخشی فرهنگ

۱. تقویت احساس امنیت اجتماعی، تکریم خانواده محوری و نظام مردم سالاری دینی.
۲. گسترش نهادسازی مردمی، افزایش مسئولیت اجتماعی، تحقق مشارکت حداکثری مردم در مسائل جاری و توسعه جوامع محلی.
۳. تنظیم نظام نامه حقوق شهروندی و صیانت از حقوق مادی، معنوی مردم اعم از بومیان، مهاجران و گردشگران داخلی و خارجی.
۴. الگو سازی مناسب فرهنگی، اجتماعی در جهت توسعه مناطق و ارائه و تامین نیازهای.
۵. اصلاح گفتمان، نگرش‌های فرهنگی، رفتارهای اجتماعی و سلوک اداری.
۶. تقویت نظام پایش، ارزیابی و بازخورد در سیاستگذاری‌های فرهنگی و اجتماعی.

ب - ساحت میان‌بخشی فرهنگ

۱. ترویج آموزش، پژوهش و اجرای رشته‌های ورزشی و برنامه‌های سلامت با تاکید بر طب سنتی، اسلامی و مکمل و کلی نگر.
۲. ایجاد و گسترش تأمین اجتماعی مصرف‌کننده‌محور، توسعه انواع بیمه‌های کارآمد و آرامش‌آفرین، سلامت محور و پیشگیرانه مورد نیاز کارکنان، شهروندان و گردشگران با مشارکت ذینفعان بخش خصوصی و جوامع محلی.

پ- ساحت بخشی (تخصصی) فرهنگ

۱. اعتلای فرهنگ و هنر و ادبیات به‌عنوان عناصر هویت بخش فرهنگ بومی-ملی.
۲. توسعه فضاهای فرهنگی، هنری، ورزشی و نظارت و غنی‌سازی برنامه‌ها برای ارتقای اثربخشی آنها.
۳. حفاظت، احیاء، ساماندهی و افزایش بهره‌وری از میراث فرهنگی، آثار و ابنیه، موقعیت‌ها، محیط‌ها، چشم‌اندازها و مناظر طبیعی و فرهنگی.

۴. تعمیق نقش و گسترش گردشگری در توسعه محلی، ملی و بین‌المللی.
۵. گسترش فعالیت‌ها، رشد استعدادها و شکوفاسازی خلاقیت‌های هنری و ادبی در مناطق.
۶. بازاریابی و معرفی مراکز تاریخی، فرهنگی، طبیعی و جاذبه‌های گردشگری مناطق در ابعاد ملی و فراملی.
۷. توسعه منابع انسانی صنعت گردشگری از طریق تولید و اجرای برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و کارگاهی مستمر.
۸. پاسداشت ورزش‌های پهلوانی و باستانی بومی-محلی با تاکید بر مزیت‌های جغرافیایی و حقوقی هر منطقه.
۹. تقویت اقتصاد ورزش مبتنی بر باشگاه‌داری حرفه‌ای و استعدادیابی و پرورش ورزشکاران مستعد نوجوان و جوان و بانوان.
۱۰. توسعه صنایع فرهنگی، گسترش بهره‌مندی از سینما، تلویزیون، رسانه‌های صوتی-تصویری، فضاهای مجازی، هنرهای دیجیتال و رسانه‌های نوین تأثیرگذار در ساحت مشارکت‌های ملی و فراملی در جهت احیای اقتصاد خلاق و رونق‌بخشی به ابعاد گوناگون اقتصاد فرهنگ.

۴ الزامات

۱. حداقل یک نفر از اعضای هیات مدیره سازمان‌های مناطق از میان چهره‌های شاخص و اثرگذار در حوزه فرهنگی اجتماعی انتخاب شود.
۲. شرایط احراز مسئولیت و مدیریت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری و نظارت بر عملکرد و اثربخشی فعالیت‌ها در مناطق بر اساس دستورالعمل ابلاغی دبیرخانه شورای عالی مناطق خواهد بود.
۳. تمامی درآمدهای حاصل از اجرای این تصویب‌نامه و حداقل ده درصد از درآمد هر منطقه در هر سال به تحقق برنامه‌های فرهنگی-اجتماعی و گردشگری اختصاص می‌یابد.
۴. اعضای هیأت‌مدیره سازمان‌های مناطق، اجرای مفاد این تصویب‌نامه را بر عهده دارند. مصوبات هیأت‌مدیره نباید با مفاد این تصویب‌نامه مغایرت داشته باشد.
۵. سازمان‌های مناطق ویژه اقتصادی غیردولتی مکلف به رعایت این تصویب‌نامه برابر اساسنامه و مقررات مربوط به خود می‌باشند و در خصوص الزامات نیز موظف به تهیه طرح پیشنهادی خود و اجرای آن پس از تایید دبیرخانه شورای عالی مناطق می‌باشند.